

**Bilançoya tabi ferdi işletmenin, adi ortaklığa dönüştürülmesinde
izlenecek yol ile stoktaki mallara fatura düzenlenip
düzenlenmeyeceği ile ÖKC'nin nasıl kullanılacağı hk.**

Belge türü	zelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	68554973-105[413-2013/3]-91
Tarih	30.09.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAşKANLIğI

MERSİN VERGİ DAİRESİ BAşKANLIğI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 68554973-105[413-2013/3]-91

30/09/2014

Konu : Bilançoya tabi ferdi işletmenin, adi ortaklığa dönüştürülmesinde izlenecek yol ile
stoktaki mallara fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği ile ÖKC'nin nasıl
kullanılacağı.

İlgide kayıtlı zelge talep formunda; gerçek usulde gelir vergisi mükellefi olduğunuz, bilno
usulüne göre defter tuttuğunuz, işletmenizi adi ortaklığa dönüştürmek istediğinizden bahisle, nasıl bir yol
izleyeceğiniz, stokta bulunan ticari mallara fatura düzenleyip dzenlemeyeceğiniz ve işletmenizde
bulunan ödeme kaydedici cihazı ortaklıkta nasıl kullanacağınız hakkında tarafınıza bilgi verilmesi talep
edilmektedir.

I- GELİR VERGİSİ KANUNU VE VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde, "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır....." hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin 7 numaralı bendinin ikinci fıkrasında; "Kollektif ortaklıklarda ortakların, adi veya eshamlı komandit ortaklıklarda komandite ortakların ortaklık karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir." denilmektedir.

Aynı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin son fıkrasında, faaliyetine devam eden ticari bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticari işletmeye dahil amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle birinci fıkrada yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançların ticari kazanç sayılacağı ve bunlara ticari kazanç hakkındaki hükümlerin uygulanacağı belirtilmiş, bu maddede geçen "elden çıkarma" deyiminin mal ve hakların satılmasını, bir ivaz karşılığında devir ve temlikini, trampa edilmesini, takasını, kamulaştırılmasını, devletleştirilmesini, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade ettiği yine aynı maddenin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanunun "Yıllık Beyannamenin Verilmesi" başlıklı 92 nci maddesinde; "Bir takvim yılına ait beyanname izleyen yılın Mart ayının yirmibeşinci günü akşamına kadar, gelirin sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan ibaret olması halinde izleyen yılın Şubat ayının yirmibeşinci günü akşamına kadar, tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin, işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir." hükmü yer almaktadır.

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 160 inci maddesinde, 153 üncü maddede yazılı mükelleflerden işi bırakanların, keyfiyeti vergi dairesine bildirmeye mecbur oldukları hükmü yer almakta olup, aynı Kanunun 161 inci maddesinde, vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesinin işi bırakmayı ifade ettiği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanunun 172 nci maddesinde defter tutacaklar, 176 ncı maddesinde de tüccar sınıfları açıklanmıştır. Aynı Kanunun 221 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Yeniden işe başlayanlar, sınıf değiştirenler ve yeni bir mükellefiyete girenler işe başlama, sınıf değiştirme ve yeni mükellefiyete girme tarihinden önce; vergi muafiyeti kalkanlar, muafılıktan çıkma tarihinden başlayarak on gün içinde" defter tasdik ettirmek mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Mezkûr Kanunun "Faturanın Tarifi" başlıklı 229 uncu maddesinde fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmıştır. Kanunun 231 inci maddesinin 5 numaralı bendinde; faturanın, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı; 328 inci maddesinde de devir ve trampa satış hükmünde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Buna göre,

- Söz konusu faaliyetinizin adi ortaklık olarak yürütülecek olması nedeniyle katma değer vergisi ve stopaj yönünden ferdi işletmenin mükellefiyeti sona ereceğinden, adi ortaklığın stopaj ve katma değer vergisi mükellefiyetinin tesis ettirilmesi,

- Adi ortaklığın defterlerinin işe başlama tarihinden önce tasdik ettirilmesi,

-Bilânço usulüne tabi ferdi işletmenizin adi ortaklık şekline dönüştürülmesinde, ferdi işletmenizin defterinde kayıtlı bulunan ve adi ortaklığa sermaye olarak konulacak olan değerlerin, alacak ve aynı hakların (adi ortaklık kurulduktan sonra adi ortaklığı ait olacağından) adi ortaklık adına fatura düzenlenmek suretiyle çıkışının yapılarak hesap döneminin kapatılması ve elde edilen kazancın da ticari kazanç olarak yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilmesi,

gerekmektedir.

Ayrıca, adi ortaklığı oluşturan ortaklar tarafından adi ortaklık devam ettiği sürece hisseleri oranında elde ettikleri kazançları kendi kazançlarına dâhil edilerek ilgili dönemde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmekte olup, gelir vergisi yönünden ortakların şahsi ticari kazançlarına ilişkin vergisel yükümlülükleri ile ilgili olarak herhangi bir farklı uygulamanın söz konusu olmayacağı tabiidir.

II-KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1 inci maddesine göre, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler KDV ye tabidir.

Aynı Kanunun 17/4-c maddesinde, Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinde belirtilen işlemler ile Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılan devir ve bölünme işlemlerinin KDV den istisna olduğu hüküm altına alınmıştır. (Bu kapsamda vergiden istisna edilen işlemler bakımından Katma Değer Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin (a) bendi hükmü uygulanmaz. İşlem sonunda faaliyetini bırakan, bölünen veya infisah eden mükelleflerçe yüklenilen ve indirilemeyen vergiler, faaliyete başlayan veya devir ve bölünme sonrasında devredilen veya bölünen kurumların varlıklarını devralan mükellefler tarafından mükerrer indirimde yol açmayacak şekilde indirim konusu yapılır.)

Buna göre; bilanço esasına göre defter tutan ferdi işletmenin adi ortaklığa dönüşmesi işleminin Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesi kapsamında gerçekleşmesi halinde bu işlem Kanunun 17/4-c maddesine göre KDV'den istisna olacaktır. Ancak, söz konusu işlemin Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesi kapsamında değerlendirilmemesi halinde bu işlem genel hükümlere göre KDV'ye tabi olacaktır.

III- KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN YÖNÜNDEN

15.05.2004 tarihli ve 25463 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 60 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğinde, kullanılırken satılmak istenen ödeme kaydedici cihazlarla ilgili (gayrifaal hale getirme, mali hafıza tespiti, devir vb.) işlemlerin, bundan böyle ödeme kaydedici cihaz yetkili servislerince yapılacağı belirtilmiş ve buna dair usul ve esaslar açıklanmıştır.

Söz konusu Tebliğin "6/a" bölümünde, kullandıkları cihazları satmak veya devretmek isteyen mükelleflerin yetkili servise başvuruda bulunarak cihaz hafızasında kayıtlı bilgileri tespit ettirecekleri, yetkili servisin, cihazın kullanıldığı döneme ilişkin mali hafıza raporunu alacağı ve servisin, satıcının ve alıcının imzalarını taşıyan tutanağı düzenleyeceği, düzenlenen mali hafıza raporunun ve tutanağın birer örneğinin mükelleflere (alıcıya yalnızca tutanağın) verileceği, diğer örneğinin ise serviste kalacağı belirtilmiştir.

Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanun ile ilgili 1996/1 Seri No.lu İç Genelgenin 2/d bölümünde; "Adi ortaklıklarda ve şahıs şirketlerinde işletmeye yeni bir ortak alınması veya ortaklardan bir veya birkaçının hisselerini diğerlerine devretmesinde; ödeme kaydedici cihazların mali hafızalarının değiştirilmesi zorunlu bulunmamaktadır." denilmiştir.

Söz konusu Genelgede, ödeme kaydedici cihazların mali hafızalarında devredene ait mali bilgilerin de kayıtlı bulunması ve bu bilgilerin silinemez ve değiştirilemez özellikte olması sebebiyle kısmi hisse devirlerinde, ödeme kaydedici cihazların mali hafızalarının değiştirilmemesi öngörülmüştür.

Buna göre, şahsi işletmenizin yeni bir ortak alınmak suretiyle adi ortaklığa dönüştürülmesinin kısmi hisse devri olması sebebiyle ödeme kaydedici cihazınızın mali hafızasındaki şahsi işletmenize ait bilgileri 60 Seri No.lu Ödeme Kaydedici Cihaz Genel Tebliği uyarınca tespit ettirmeniz, ödeme kaydedici cihazın mali hafızasını değiştirmemeniz, devir işlemini müteakip vergi dairesine müracaat ederek mükellefiyet değişikliğine uygun olarak gerekli kayıt işlemlerini yaptırmanız ve yeni ödeme kaydedici cihaz levhası çıkarttırmanız gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(**) Talebiniz zerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026